

TERENY REKREACYJNE W REJONIE BASTIONU WILK I BASTIONU WYSKOK NA DOLNYM MIEŚCIE W GDAŃSKU

RAPORT Z WARSZTATÓW Z MIESZKAŃCAMI

Spis treści:

- Przedmiot procesu konsultacyjnego
- Uczestnicy, terminy i formuła warsztatów
- Tereny rekreacyjne w rejonie Bastionu Wilk i Wyskok z perspektywy uczestników i uczestniczek warsztatów
- Inspiracje wybrane przez mieszkańców

GDAŃSK www.gdansk.pl
www.dolnemiasto.com.pl

JAKIE MAJĄ BYĆ BASTIONY WILK I WYSKOK?

PRZYJDŹ NA SPACER I WARSZTATY KONCEPCYJNE

23 LISTOPADA

GODZ. 16.00
SPACER PO BASTIONACH
START PRZY BASTIONIE WILK

GODZ. 17.00
WARSZTATY W SZKOLE
PODSTAWOWEJ NR 65

Bastion Wilk, Bastion Wyskok, Odpiływ Motławy, Poczta, Rodano Wyskok, Burek

W SPACERZE I WARSZTATACH WEZMĄ UDZIAŁ
PRZEDSTAWICIELE URZĘDU MIEJSKIEGO
I PARTNERA PRYWATNEGO W RAMACH INWESTYCJI PPP

Przedmiot warsztatów

Warsztaty z mieszkankami i mieszkańcami Dolnego Miasta dotyczące terenów rekreacyjnych w rejonie Bastionów Wilk i Wyskok były częścią procesu dialogowego prowadzonego w ramach działań partnerstwa publiczno-prywatnego. W procesie tym biorą udział mieszkańcy i mieszkanki, Urząd Miasta Gdańska i inwestor prywatny – GGI Dolne Miasto (Euro Styl). W wyniku wcześniejszych spotkań z mieszkańcami określono, że jednym z ważniejszych postulatów części uczestników było zachowanie nieformalnych terenów rekreacyjnych w rejonie tzw. „Boiska pod wierzbami”. Ze względu na przeznaczenie w umowie PPP tego obszaru pod inwestycję komercyjną (mieszaniową) zaproponowano przeniesienie i rozwinięcie funkcji społeczno-rekreacyjnych na przyległy teren Bastionu Wilk, a także Bastionu Wyskok. Spacer studialny oraz warsztaty miały na celu określenie potrzeb mieszkańców i mieszanek, które mogłyby być realizowane w omawianej przestrzeni. Spotkanie było źródłem pomysłów, inspiracji i miało pełnić funkcję procesu konsultacyjnego poprzedzającego projektowanie przestrzeni.

Plan inwestycji w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego na Dolnym Mieście w Gdańsku

Uczestnicy, terminy i formuła spotkań i warsztatów

Uczestnicy/czki, terminy i miejsce

Spotkanie z mieszkańcami/nkami odbyło się w dniu 23 listopada 2022 roku i podzielone było na spacer studialny na terenie Bastionów oraz warsztaty w pobliskiej Szkole Podstawowej nr 65 przy ul. Śluza 6 w Gdańsku. Lokalizacja uwzględniała łatwą dostępność dla mieszkańców i mieszkank Dolnego Miasta. Spacer studialny, ze względu na porę roku i szybko zapadający zmrok, rozpoczął się o godz. 16.00. Warsztaty rozpoczęły się o godz. 17.00 i trwały ok. 2,5h.

Warsztaty promowane były w mediach społecznościowych, na stronach gdańsk.pl i trójmiasto.pl, akcją plakatową oraz mailing. W spacerze studialnym i warsztatach wzięło udział ok. 20 osób, a także przedstawiciele Urzędu Miasta Gdańska, inwestora GGI Dolne Miasto (Euro Styl), oraz przedstawiciela Gdańskiej Infrastruktury Wodno-Kanalizacyjnej w tym projektanta terenu GIWK na obszarze Bastionu Wilk. Warsztaty moderowane były przez niezależnego facylitatora.

Agenda spotkania

I. Spacer studialny na Bastionach Wilk i Wyskok (ok. 45 min)

II. Część informacyjna (ok. 70 min)

1. Przywitanie, zasady spotkania i dyskusji, przypomnienie dotychczasowych spotkań z mieszkańcami i przedmiotu warsztatów – moderator (15 min)
2. Informacja i projektach rewitalizacyjnych na bastionach Dolnego Miasta – BRG (15 min)
3. Dyskusja – pytania i odpowiedzi (15 min)
4. Informacja o projekcie na terenie GIWK (10 min)
5. Dyskusja – pytania i odpowiedzi (10 min)

II. WARSZTATY (ok. 80 min)

1. Wprowadzenie do warsztatów (podział na grupy - przy większej liczbie uczestników) (5 min)
2. Praca warsztatowa w grupach (50 min)
3. Podsumowanie na forum – dyskusja (15 min)
4. Harmonogram dalszych działań i zakończenie (10 min)

Formuła spaceru studialnego i warsztatów

Proces konsultacyjny podzielony został na trzy części. Pierwszą częścią był spacer studialny mający na celu fizyczne zapoznanie się z omawianym terenem. Podczas spaceru uczestnicy/czki mieli sposobność obejrzenia terenu, wskazania atutów miejsca, które można wykorzystać w procesie projektowania, a także ewentualnych trudności w zagospodarowaniu terenu na cele społeczno-rekreacyjne.

Fot. Grzegorz Mehring/www.gdansk.pl

Kolejnym, drugim elementem spotkania, była część informacyjna poprzedzająca warsztaty. Podczas tego etapu mieszkańcy/nki zostali zapoznani z koncepcją architektoniczną zagospodarowania innych bastionów na terenie Dolnego Miasta w ramach inwestycji realizowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji. Informacja ta miała służyć zarówno budowaniu spójnej koncepcji zagospodarowania wszystkich bastionów, jak również zapoznaniu uczestników/czek z warunkami formalnymi dotyczącymi tego rodzaju obiektów historycznych przez Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Podczas części informacyjnej przedstawiciele Gdańskiej Infrastruktury Wodno-Kanalizacyjnej, przedstawili warunki formalno-prawne oraz wstępną koncepcję zagospodarowania obszaru bezpośredniego ujęcia wody będącego częścią Bastionu Wilk.

Fot. Grzegorz Mehring/www.gdansk.pl

Finalną, trzecią częścią spotkania, były warsztaty koncepcyjne. Praca warsztatowa, z powodu nie wysokiej liczby osób (jak również na wniosek uczestników/czek) odbywała się w jednej grupie. Mieszkańcy i mieszkanki rozważali różnorodne aspekty omawianych przestrzeni. Były to między innymi charakter i styl miejsca, oczekiwani użytkownicy miejsca i ewentualne strefy dla nich przeznaczone. Uczestnicy/czki zastanawiali się na rodzajem urządzeń (np. zabawowych, rekreacyjnych), oraz elementami małej architektury, którą chcieliby tam umieścić. Do pracy wykorzystywano mapy, umożliwiające lokalizowanie proponowanych urządzeń zabawowych i rekreacyjnych, oraz elementów małej architektury. Skorzystano również z fotografii przedstawiających rozmaite rozwiązania, aby stanowiły inspiracje ułatwiające doprecyzowanie wyglądu, funkcji, czy stylu omawianego miejsca.

Fot. Grzegorz Mehring/www.gdansk.pl

Wytycznymi do dyskusji warsztatowej były następujące pytania pomocnicze:

- A) Jaki powinien być charakter terenu rekreacyjnego na Bastionie Wilk?
- nowoczesny? naturalny/ekologiczny? Do jakiego stylu, motywów nawiązujący (np. historycznych)?
- B) Kto będzie głównym/sporadycznym użytkownikiem terenu? dzieci z rodzicami? dorośli? pobliscy mieszkańcy? spacerowicze?
- C) Jakie strefy powinny zostać uwzględnione na placu? (np. młodzieżowa, dziecięca, ciszy, sportowa?)
ze względu na jakie czynniki? ciszę/hałas, różnych użytkowników - gdzie i dlaczego?
- D) Jakie elementy/urządzenia powinna zawierać przestrzeń?
- E) Jak przestrzeń będzie działała o różnych porach dnia i roku? jak zapewnić kwestie bezpieczeństwa?
inne funkcjonalne? (np. oświetlenie)
- F) Podsumowanie na forum - dyskusja (przy większej liczbie grup)

Warsztaty zakończyły się odczytaniem wniosków i pomysłów mieszkańców i mieszkank, następnie otwartą dyskusją i dodatkowymi uwagami. W ostatnim etapie przedstawiono orientacyjne ramy czasowe działań związanych z procesem projektowania i wdrażania zmian na Bastionach Wilk i Wyskok.

Fot. Grzegorz Mehring/www.gdansk.pl

Tereny rekreacyjne w rejonie Bastionów Wilk i Wyskok z perspektywy uczestników i uczestniczek warsztatów

- **Charakter Bastionów Wilk i Wyskok**

Osoby uczestniczące w warsztatach i spacerze wskazywały zgodnie, że charakter zagospodarowania obu Bastionów powinien nawiązywać do **rozwiązań naturalnych i ekologicznych**. Nie powinien natomiast być to tzw. „styl wiejski” (nazywany w ten sposób w ofercie wielu producentów małej architektury). Proponowano, aby urządzenia zabawowe były wkomponowane w ukształtowanie bastionów w **formie modernistycznych i niekrzykliwych rozwiązań**. Wśród uczestników/czek pojawiały się propozycje, aby urządzenia zabawowe dla dzieci miały formę mini-rzeźb i były wynikiem **ambitnego projektu artystycznego**. Jedną z inspiracji zaproponowane rozwiązania zagraniczne z <https://monstrum.dk/en>.

- **Użytkownicy i użytkowniczki Bastionów**

Mieszkańcy i mieszkanki biorący udział w debacie podkreślali, że przestrzeń **powinna służyć głównie dzieciom i młodzieży**. Natomiast w trakcie dyskusji wybrzmiały potrzeby różnych grup odbiorców, prowadząc dyskutujących do wniosku, że przestrzeń musi uwzględniać różnorodnych użytkowników/czki. Osoby uczestniczące w warsztatach podkreślały również potrzebę uwzględnienia dzikich zwierząt jako jednego z użytkowników omawianej przestrzeni. Proponowano, aby korona bastionów była **symboliczną granicą użytkowania przez ludzi i zwierzęta**. Od strony wewnętrznej przestrzeń powinna służyć ludziom, natomiast w stronę wody zwierzętom. Tematyka dzikich zwierząt spowodowała rozwinięcie dyskusji o oświetleniu terenów rekreacyjnych. Z jednej strony mówiono o potrzebie oświetlenia przestrzeni ze względów bezpieczeństwa, z drugiej o tworzeniu niezanieczyszczonej przestrzeni nadmiernym oświetleniem, odstraszającym dzikie zwierzęta. W ramach rozwiązania zaproponowano niskie, **nieinwazyjne oświetlenie obejmujące głównie ścieżki**.

Projektowanie zagospodarowania nowej przestrzeni Bastionu Wilk, według uczestników/czek powinno odbywać się **w nawiązaniu do istniejącego „boiska pod wierzbami”**. Użytkownikami

tego terenu są aktualnie mieszkańcy/nki sąsiednich ulic, traktujący je jako **miejsce nieformalnych spotkań**, rodzinnych zabaw, zawodów sportowych i różnorodnych wydarzeń społeczności lokalnej.

- **Strefowanie przestrzeni rekreacyjnej**

Biorąc pod uwagę możliwość zagospodarowania obu Bastionów – Wilk i Wyskok, osoby uczestniczące wskazały wyraźne rozróżnienie użytkowania obu przestrzeni. Bastion Wilk został wskazany jako przestrzeń będąca swoistym **ekwiwalentem „Boiska pod wierzbami”** odpowiadającego potrzebom dzieci i młodzieży, a także będącego nieformalnym i naturalnym miejscem spotkań sąsiadów i organizacji wydarzeń dla lokalnej społeczności. Bastion Wyskok wiązał się dla mieszkańców z przestrzenią na której może być zlokalizowany **wybieg dla psów** oraz przestrzenie spokojniejsze bez hałasu – np. służące do **czytania książek i cichej rekreacji**. Proponowano również, o zachowanie na Bastionie Wyskok **nieformalnego zejścia do wody** – z płytkim wejściem do wody i rozmieszczonymi kamieniami.

- **Elementy małej architektury, urządzenia zabawowe**

Wyposażenie przestrzeni rekreacyjnych na terenie omawianych bastionów powinno być utrzymane (jak wyżej wspomniano) **w naturalnej, ekologicznej, nowoczesnej formie**. **Ścieżki piesze i rowerowe** powinny być odnowione i oświetlone niskim, nieinwazyjnym oświetleniem. Zagospodarowanie powinno stronić od krzykliwych rozwiązań i **bazować na zasobach zieleni i ukształtowania terenu** bastionów. Wykorzystaniem naturalnych zasobów miejsca byłoby również, według uczestników/czek zlokalizowanie miejsc i urządzeń do „podglądania” dzikiego ptactwa. Dodatkowym rozwiązaniem prowadzącym do wdrożenia „delikatnego oświetlenia” mogącego znaleźć zastosowanie na bastionach było połączenie oświetlenia i wysokich traw.

Uczestnicy/czki proponowali, aby przestrzeń Bastionu Wilk wyposażona była w urządzenia dla dzieci typu: **piaskownica, huśtawki, zjeżdżalnie ze ślizgiem wykorzystujący naturalne ukształtowanie terenu** i korony wału, **poziome pajęczyny** do wspinania dla dzieci. Utwardzona ścieżka prowadząca do ujęcia wody powinna być wykorzystana jako przestrzeń do **rysowania kredą dla dzieci**. Pożądanym elementem byłaby również **kuchnia błotna dla dzieci**, oraz elementy zabawowe wykorzystujące wodę (podkreślające tematykę wodną miejsca i zaangażowanie partnera GIWK) - np. **armatki wodne**. Innym elementem wykorzystującym wodę powinno być **poidełko dla ludzi i zwierząt**.

Przeźnię dla młodzieży powinna przybrać formę przestrzeni „**amfiteatru bez sceny**”, wyposażona w naturalne siedziska z bali lub otoczków (kamieni). Dopełnienie mogą być urządzenia streetworkout’owe. Zaznaczono potrzebę skonsultowania rozwiązań z lokalnymi grupami młodzieżowymi w trakcie procesu projektowania.

Bastion Wilk według uczestników/czek oprócz rozwiązań dla dzieci i młodzieży powinien zawierać rozwiązania odpowiadające dzisiejszej **funkcjonalności „boiska pod wierzbami”**. Potrzebna jest **naturalna przestrzeń do grania w piłkę, badmintona, frisbee, itp.** na darni/trawie, a jednocześnie z możliwością rozłożenia koca i **organizacji sąsiedzkich pikników**. Przestrzeń ta może jednocześnie tworzyć **miejsce spotkań lokalnej społeczności** wyposażone w miejsce na ognisko (sprzeczne zdania uczestników) lub grilla. W okolicy tej przestrzeni mogłyby znajdować się również **drewniane ławy „do leżenia”** i **miejsce na rozwieszenie hamaków** i odpoczynku w cieniu. Drugim potrzebnym elementem jest **wielofunkcyjne boisko (o charakterze rekreacyjnym) z utwardzeniem** (np. nawierzchnią poliuretanową) do gry w koszykówkę i inne gry zespołowe. Proponowano, aby rozmiarem odzwierciedlał rozwiązania z „boiska pod wierzbami”.

Według mieszkańców i mieszkankę głównym wykorzystaniem przestrzeni Bastionu Wyskok, powinny być odnowione ścieżki, **wybieg dla psów**, zejście do wody i przestrzeń cichej rekreacji. Jednocześnie zastanawiano się w trakcie dyskusji nad głównymi problemami tego bastionu. Jednym z nich jest wykorzystywanie przestrzeni do spożywania alkoholu, oraz traktowanie jej przez niektóre osoby jako nieformalnej toalety publicznej. Rozwiązanie problemu upatrywano w stworzeniu miejsc zabudowanych lekką konstrukcją i z umieszczoną wewnątrz przenośną toaletą typu „Toi-Toi”. Postulat ten rozszerzono również na teren Bastionu Wilk – jako element potrzebny dla osób korzystających z rekreacji w tej przestrzeni. Przy okazji analizy przestrzeni Bastionu Wyskok apelowano, aby sąsiadujący teren po Ośrodku „Mrowisko” został uporządkowany i stanowił spójną i zagospodarowaną przestrzeń publiczną.

Uczestnicy i uczestniczki warsztatów w trakcie rozmów niejednokrotnie zastanawiali się czy proponowane przez nich rozwiązania będą wykonalne ze względu na uwarunkowania formalno-prawne związane z projektowaniem – np. opinię PWKZ. W związku z tym, ważnym wnioskiem końcowym był postulat, aby **powstające koncepcje i projekty zagospodarowanie terenów rekreacyjnych na Bastionach Wilk i Wyskok były konsultowane z lokalną społecznością na każdym ich etapie.**

Inspiracje wskazane przez mieszkańców jako bliskie ich oczekiwaniom

Fotografie wykorzystane jako inspiracje: źródło - Pinterest, archiwum Przemysław Kluz
Fotografie z warsztatów i spaceru: Grzegorz Mehring/www.gdansk.pl
Opracowanie raportu, facylitacja i moderacja: Przemysław Kluz